

مۇرات ناسرۇفنىڭ ئۆلۈمى ھەققىدە

مۇرات ناسرۇف قەلبىمدە يېگانە ئوبرازى بىلەن ئۆزىنىڭ ئىستېداتى ۋە تالانتىنى نامايان قىلىپ كېلىۋاتقان بىر ھۆرمەت ئىگىسى ئىدى. ئۇنىڭ ئۆلۈمى ماڭا قاتتىق تەسىر قىلدى. سەۋەبى ئۇنى بىر دەم قەستكە ئۇچۇردى دېسە بىر دەم ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالدى دېگەن سۆز چۆچەك تارقالدى. يەنە بىرسى ئۇ چۈشكۈنلۈك سەۋەبىدىن ھاراقنى زىيادە ئىچىۋالدىغان ئادەتنى يېتىلدۈرۈۋالغان دېدى. مەن ئۇنىڭ چۈشكۈنلۈك كېسەلگە گىرىپتار بولغان بولمىغانلىقىنى بىلمىسەممۇ ئۆزۈمچە ئۇنىڭ چۈشكۈنلەشكەنلىكىنى ھەر تۈرلۈك پىكىرلەر ئىچىدە تەھلىلى قىلىپ باقتىم .

مېنىڭچە ئۇنىڭ قەستكە ئۇچرىشى ناتايىن. چۈنكى تارىختا ئەر ناخشىچى ۋە سەنئەتكارلارنىڭ قەستكە ئۇچرىشى كۆپ ئۇچۇرمايدۇ. ئۇ سىياسىيون ياكى باشقا ساھەنىڭ ئادىمى ئەمەس. ناخشا ئوقۇپ ئۆزىنىڭ ئىجادىيىتى بىلەن ئالدىراش يۈرگەن بىر ئۇيغۇرنىڭ موسكۋادەك بىر شەھەردە قەستكە ئۇچرىشى يوق گەپ. سودىگەر بولسا ئۇ باشقا يولى. بىراق ئۇنىڭ قەستكە ئۇچۇردى دېگەن گېپى مېنى قايىل قىلالمايدۇ. شۇڭا كۆڭلۈمدە ئۇنىڭ چۈشكۈنلەشكەنلىكىنى توغرا تاپتىم ھەم مۇشۇ ھەقتە خىلى ئۇزۇن ئويلىنىدىم .

ئۇنداقتا ياۋروپا ئەللىرىدىن تارتىپ نامى چىققان بىر چولپان نېمە ئۈچۈن چۈشكۈنلىشىپ كېتىدۇ؟ تارىختىن بۇيان سەنئەتنىڭ ئۈزۈلمەس بۇلىقى بولۇپ كەلگەن بىر رۇس تۇپرىقى يۈرىكى ئاتەشتەك يېنىپ تۇرىدىغان بىر ئىجاد ئىگىسىنى سىغدۇرالمىدىمۇ دېگەن سوئاللار مېنى بىئارام قىلدى. مېنىڭچە ئۇنىڭ چۈشكۈنلۈكىنىڭ ئاساسى مەنبەسى دەل ئۇنىڭ رۇس ئېلىدە بىر ئۇيغۇر ھەم سىتالىندەك جاللاتلار قىرىپ تۈگىتەلمىگەن بىر مىللەتنىڭ ئەزاسى بولۇپ قالغانلىقىدا بولسا كېرەك دېگەن ئاخىرقى ھۆكۈم بىلەن ئۆزۈمنى قايىل قىلدىم .

مېنىڭچە ئۇنىڭ چۈشكۈنلەشكەنلىكىنىڭ بىر نەچچە سەۋەبى بار. ئۇ بولسىمۇ ئۇنىڭ ئۇيغۇر بولۇپ قالغانلىقى ۋە ئۇيغۇرنىڭ، ئۆز خەلقىنىڭ، ئانا مىللىتىنىڭ تۇپرىقىدىن ناھايىتى يىراق بىر ئەلدە تۇغۇلۇپ ئۆسۈپ ئۆزىنى قەدىرلەيدىغان بىر قوۋمىدىن بەكمۇ يىراقتا ياشاش پېشانىسىگە پۈتۈلگەنلىكى دەپ قارىدىم. موسكۋا مېنىڭچە ئاز سانلىق مىللەتلەر كۆپ ئولتۇراقلاشقان رۇسلاردىن باشقا مىللەتلەرنىڭ

سانى ھەم ھوقۇق ئىمتىيازى تولىمۇ تۆۋەن بولغان پايتەخت. شۇنداق بولغان ئىكەن ھوقۇقدارلار بىلەن پۇل مىلى بارلار ئەلۋەتتە رۇس بولىدۇ. جۇڭگودا بىر ئاز سانلىق مىللەت سەنئەتكارىنى پۈتۈن جۇڭگو خەلقىنىڭ ئېتىراپ قىلمىغى ئاسان بولمىغىنىدەك مۇراتنىڭ رۇسىيىدە پۈتۈن دۆلەت ئېتىراپ قىلغۇدەك ئادەم بۇلىشى تەس گەپ. نېمىشقا دېگەندە بىر سەنئەتكارنىڭ ئالدى بىلەن ئىقتىسادى جەھەتتىن قوللىغۇسى. سەھنىگە چىقسا ئۆز مىللىتىنىڭ تاماشىبىنلىرى . تۆۋەنگە چۈشسە ئۇنىڭغا مەدەت ئىلھام بېرىدىغان ئۆز قوۋمى، ئىجادىيەت ئۈچۈن ئاتلانغاندا ئۇنىڭ ئىجادىيەتلىرىگە قان بېرىدىغان. جان بېرىدىغان مەدەنىيەت تۇپرىقى. مىللىتىنىڭ قانلىق كەچمىشلىرىنىڭ ئىزنامىلىرى . يادنامىلىرى . ئەدەبىياتى تارىخىنى سۆزلەيدىغان تىرىك شاھىتلىرى بۇلىشى كىرەك . لىكىن مۇرات رۇسىيىدە تۇغۇلۇش بىلەن بىرگە ئۆز خەلقىنىڭ شۇنچىلىك ئوت يۈرەك . ئۆزىنىڭ قايغۇ ھەسرەتلىرىنى ناخشا قوشاققا قىتىپ ئاجايىپ كاتتا بەدىئى ئەسەرلەرنى ئىشلەپ چىقىرىشتىن ئىبارەت غايەت زور مەنىۋى كۆچكە ئىگە بىر مىللەتلىگىنى بىلەلمەي ئارمان بىلەن بۇ دۇنيادىن كەتتى . رۇسىيىدە تالانت ئىگىلىرى كۆپ يەر . لىكىن شۇنداقتىمۇ ئۇ تىرىشتى . ئەڭ ئاخىرقى تىنىغى قالغىچە ئۇيغۇرنىڭ روھى بىلەن روھىنى ئۇچراشتۇرۇش ئۈچۈن تىنىم تاپماي تىرىشتى . لىكىن بىر ئادەمدە تالانت بولسىلا كۇپايە قىلمايدىغانلىغىنى ھىس قىلىپ بەلكىم شۇنىڭ ئۈچۈن چۈشكۈنلەشتى .

مىنىڭ جەننىتىم . يايلاق قاتارلىق ناخشىلار بىلەن جۇڭگو خەلقىنىڭ يۇرىغىنى لەرزىگە سىلىپ كىلىۋاتقان مۇڭغۇل ناخشىچىسى تىڭگىر(مەنىسى تەڭرى) غا جۇڭگۇنىڭ سەنئەت ئوبزۇرچىلىرى باھا بېرىپ تىڭگىر سەنئەتكار بولسىمۇ لىكىن ئۇ مەڭگۈ يايلاققا تەۋە سەنئەتكار . ئۇنىڭ ناخشىسى ۋە سەنئىتى ھەرگىزمۇ جۇڭگو خەلقىگە ۋەكىللىك قىلالمايدۇ دىيشتى . لىكىن ئۇ 2005 يىلى 8 - ئايدا ئامېرىكىغا بىرىپ نيۇ يۇركتەك ئالماس شەھەردە ناخشا كىچىلىگى ئۆتكۈزۈپ ئامېرىكا خەلقىنى يەنە بىر قىتىم تاڭ قالدۇردى. لىكىن مۇرات شۇنچىلىك تالانتقا ئىگە سەنئەتكار بۇلۇپ تونۇلغان بولسىمۇ چەتئەل ئەمەس ئۆزىنىڭ خەلقى كۆزلىرىنى جىمىرىلىتىپ كىلىپ بىر مەيدان ناخشا كىچىلىگى قىلىشقا تەلپۈرگەن بولسىمۇ . مۇراتمۇ كۆڭلىدە قەشقەرگە بىرىپ بىر ناخشا كىچىلىگى قىلىشنى ئۇزاقتىن بۇيان كۆڭلىگە پۈككەن بولسىمۇ لىكىن ئۇ قەشقەرگە كىلەلمىدى ھەم ۋەتەنگە ئاياغ بىسىش نىسىپ بولماي

ئارمان بىلەن دۇنيادىن كەتتى. ئۇنىڭ بىلەن تەڭ تۇرۇپ ، ئۇنى قوللاپ ، مىللەتنىڭ سەنئىتىنىڭ روس زىمىنىدا مەھكەم يىلتىز تارتىشى ئۈچۈن ھەسسە قوشالايدىغان مىللەتپەرۋەر بىر ئۇيغۇر چىقىپ رۇس ئىلىگە تونۇلغان چولپان ئارقىلىق پۇلمۇ تىپىپ مىللەتنىمۇ تونۇتۇش ئۈچۈن خىزمەت قىلىش ئۆمىدىدە ئۇنىڭ ئۈچۈن يانتاياق بۇلالىمىدى . ئۇيغۇر بايلىرى رۇسىيىدە يوقمۇ ؟ بار . لىكىن ئۇلار باي بولسا ئىشكىنىڭ ئالدىدا تۆت پوسنى قويۇپ بايلىقنى پوس ئارقىلىق نامايەن قىلىپ مىللەت ئۈچۈن دىگەن ئۇقۇمنى ئىسدىن چىقىرۋەتكەن ھالدا زەڭگەر كۆزلۈك خانىملار بىلەن ئەيشى ئىشرەتنىڭ پەيزىنى سۇرۇپ ياشاۋەردى . مۇرات شۇڭا غىرىپسىندى . شۇڭا چۈشكۈنلەشتى . ئۇ بەلكىم مىنى قوللايدىغان بىرەر ئۇيغۇر چىقىپ قالسا زىيان تارتمايتتى دەپ تالاي كىچە ئويلىغان بولغىتتى . لىكىن ئۇ ئۆزىنىڭ ئويلىغانلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرالماستىن كەتتى . لىكىن ئۇ ئۇيغۇرنىڭ ھىدىنى ئىزدىدى . تاپالغان كىتاپلاردىن ئۇيغۇرنىڭ تارىخىنى ئوقۇدى . بىلدى . شۇڭلاشقا ئۇيغۇر ئۈچۈن ، ئۆزى ئۈچۈن . تارىخى ئۈچۈن ، ئۇيغۇرچە ئىككى قىسىم مەخسۇس ئىجادىيەت توپلىمى چىقىرىپ بىزگە سۈندى . ئۆز غايىلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرالمى ئىچى سىقىلىپ تۇرغان بىر تالانت ئىگىسى بۇ مىللەت ئۈچۈن يەنە نىمە ئىش قىلىپ بىرەلسۇن ؟ دىمەك ئۇ نەدە بولسۇن مەن ئۇيغۇر دىگەن ئاجايىپ سۈيۈملۈك ھىسىيات بىلەن ئۆزىنى ھەم مىللىتىنى ئۇنتۇمىدى. ئۇنىڭ رىئاللىغى پۈتكۈل ئۇيغۇرنىڭ رۇس زىمىنىدىكى رىئاللىغى بىلەن باغلىنىپ قالدى . ئەگەر ئۇ روس بولغان بولسا ما ۋاققا پۈتكۈل دۇنيانى ئايلىنىپ ناخشا كىچىلىگى ئۇتقۇزۇپ ھاياتنىڭ راھەت پاراغەتلىك مىنۇتلىرىدىن مەس بۇلۇپ چۈشكۈنلۈكنىڭ قانداق بۇلدغانلىغىنى بىلمەي ئۇتۇپ كىتىشى ئىنىق ئىدى . لىكىن ئۇ شور پىشانە ئۇيغۇر بۇلۇپ قالدى . ئۇ نام چىقىرىپ يەنىلا غىرىپلىق ئىچىدە قالدى . تىنىمىز ئۇيغۇرنىڭ ھىدىنى روھىنى ئىزدەۋاتقان بىر روھ . بىر تالانت ئىگىسى بىر ئوت يۈرەك . ئاز ئۇچرايدىغان بىر ئۇيغۇر ئەنە شۇنداق چۈشكۈنلۈك ئىچىدە ھاياتقا سۇئال . سۇئالغا جاۋاب تاپالمى ھەسرەت ۋە ئارمان ئىچىدە ھاياتنى ئاخىرلاشتۇرۇپ ئۆزىنىمۇ ، بىزنىمۇ ، مىنىمۇ ئارماندا قويدى . لىكىن ئۇ يەنە ئۇيغۇرچە ئۆرپ ئادەت ئىچىدە دەپنە قىلىندى . ئەنە شۇ چاغدا مەن تەڭرى تىغىنىڭ سەككىز مىڭ كىلومىتىرغا سوزۇلغان مىسكىن باغرىدا تۇرۇپ ئۇنىڭغا دۇئا قىلدىم . روھىغا رەھمەت تىلدىم . ئائىلە تاۋاباتلىرىغا چىقىش يولى ئوماق باللىرىغا گۈزەل كەلگۈسى

تېلىدېم . ئۇ كەتتى لىكىن ئارمانلىرى بىز بىلەن بىللە . ئۇ كەتتى لىكىن ئۇنىڭ ۋەتەن مىللەت دىگەن سادالىرى ۋەتەن بىلەن بىللە . ئۇ كەتتى لىكىن ئۇنىڭ ئۇزۇلمەس ناخشىلىرى مەڭگۈ بىز بىلەن بىللە قالدى

مۇرات ناسرۇفنىڭ ۋاپاتىدىن كېيىنكى ئۇچۇرلار

ئاتاقلىق ئۇيغۇر ناخشا چولپىنى مۇرات ناسرۇف 19-يانۋار كۈنى تۇيۇقسىز نۇرغۇن ئارزۇ-پىلانلىرىنى قالدۇرۇپ بۇ دۇنيادىن ئايرىلدى. 37 ياشلىق مۇرات ناسرۇفنىڭ ۋاپاتى پەقەت ئۇنىڭ ئائىلە-تاۋابەتلىرىگىلا قايغۇ ئېلىپ كەلمەستىن بەلكى، ئۇنىڭ ناخشىلىرىنى ياقىتۇرۇپ ئاڭلايدىغان ۋە ئۇنىڭ تالانتىغا قايىل بولغان سانسىزلىغان ھەر مىللەت كىشىلىرىنىڭ قايغۇسى ۋە ئېچىنىشىنى قوزغىغانلىقى مەلۇم. بولۇپمۇ، ئوتتۇرا ئاسىيا جۇمھۇرىيەتلىرىدىكى ئۇيغۇرلار ئۆزلىرىنىڭ مەزكۇر پەخىرلىك ئوغلانىدىن ۋاقىتسىز ئايرىلىپ قالغانلىقىدىن تېخىمۇ ئېچىنىش ھېس قىلغان بولۇپ، ھەقىقەتەن مۇرات ناسرۇف قازاقىستان، قىرغىزىستان، ئۆزبېكىستان ۋە باشقا جۇمھۇرىيەتلەردە ياشايدىغان ئۇيغۇرلارنىڭ ئەڭ پەخىرلىنىدىغان، ئەڭ قەدىرلەيدىغان ئادىمى بولۇپ قالغان ئىدى. مۇرات ناسرۇف ئۇلارنىڭ نەزىرىدە مەزكۇر جۇمھۇرىيەتلەردىكى ئۇيغۇرلارنىڭ قەدىدىنى مەنىۋى جەھەتتىن بولسىمۇ، يۇقىرى كۆتۈرۈپ، ئۇيغۇرلارنىڭ تالانتلىق بىر خەلق ئىكەنلىكىنىڭ سىمۋولى بولۇپ قالغان ئىدى .

بىرىنچى بۆلۈم مۇرات ناسرۇفنىڭ ۋاپاتى رۇسىيە ۋە ئوتتۇرا ئاسىيا مەتبۇئاتلىرىدىكى

چوڭ تېما

مۇرات ناسرۇف ھايات ۋاقتىدا ئۆزىنىڭ يېقىملىق ناخشىلىرى ۋە ئىجاد قىلغان مۇزىكىلىرى ھەم ئاكتىپ سەنئەت ۋە جامائەت پائالىيەتلىرى ئارقىلىق رۇسىيە ھەم ئوتتۇرا ئاسىيا مەتبۇئاتلىرىنىڭ دائىملىق تېمىسىغا ئايلانغان، ئۇنىڭ قولىدا قەشقەر راۋابىنى كۆتۈرۈپ، ئۇيغۇر سەنئىتى، ئۇيغۇر مەدەنىيىتى ۋە ئۇيغۇرلارنىڭ مەۋجۇت مەسىلىلىرى ھەققىدە سۆزلەۋاتقان قىياپىتى رۇسىيە تېلېۋىزىيە

قاناللىرىدا پات-پات كۆرۈنۈپ تۇرغان بولسا، ئۇنىڭ تۇيۇقسىز ۋاپاتى رۇسىيە ۋە ئوتتۇرا ئاسىيا مەدەنىيەت ساھەسىدىكى زور تراگېدىيىلىك ۋەقە سۈپىتىدە يەنىلا مەتبۇئاتلارنىڭ دائىملىق تېمىسى بولۇپ كەلمەكتە .

مۇرات ناسرۇف ھەققىدىكى ئۇچۇرلار رۇسىيە ئىزدەش تورلىرىدا ناھايىتى كۆپ ساننى ئىگىلىگەن بولۇپ، رۇس تىلىدىكى ئىزدەش تورلىرىدىن " رامبلەر.رۇ " دا مۇرات ناسرۇفقا ئائىت ئۇچۇر 110061 يەردە، " مائىل.رۇ " دا 45843 يەردە، " ياندەخ.رۇ " دا 45798 يەردە، ئۇچرايدۇ. غەرب دۇنياسىدىكى ئاتاقلىق تورلاردىن "گوئوگل " نىڭ رۇسچە قىسمىدا مۇرات ناسرۇف دېگەن ئىسىم 1 مىليون 560 مىڭ قېتىم ئۇچرايدۇ. دەسلەپكى ئىستاتىستىكىلىق ئۇچۇرلارغا قارىغاندا، بۇ بىر شەخسكە نىسبەتەن غايەت زور سان ھېسابلىنىدىكەن .

مۇرات ناسرۇفنىڭ ھايات ۋاقتىدا ۋە ۋاپات بولغاندىن كېيىن ئۇنىڭ ھەققىدە يېزىلغان ئۇچۇر ۋە ماقالىلارنىڭ سانىنىڭ [زادى قانچىلىك ئىكەنلىكىنى ئېنىقلاش ھازىرچە مۇمكىن ئەمەس. لېكىن، ئۇنىڭ ۋاپاتىدىن كېيىن بارلىق دېگۈدەك رۇسىيە ۋە باشقا مۇستەقىل دۆلەتلەر ھەمدوستلۇقى ئەللىرىنىڭ ئاگېنتلىقلىرى، گېزىتلىرى، ئىنتېرنەت سەھىپىلىرىنىڭ ئۇنىڭ ھەققىدە داۋاملىق ئۇچۇر ۋە ماقالىلارنى ئېلان قىلغانلىقى ھەم قىلىۋاتقانلىقى مەلۇم. بۇلارنىڭ ئىچىدە مەشھۇر ئىنتېرنەت تورلىرىدىن <http://utro.ru/>، <http://www.km.ru/>، www.dni.ru ، www.tden.ru ۋە باشقىلارنى مەسئال قىلىپ كۆرسىتىش مۇمكىن. مۇرات ناسرۇفقا ئائىت ئېلان قىلىنغان ماقالىلارنىڭ كۆپچىلىكىدە ئاساسلىقى تۆۋەندىكىدەك بىر قانچە نۇقتا مەركەز قىلىنغان.

1. مۇراتنىڭ ۋاقتىسىز ۋاپاتىغا بولغان ئېچىنىش ھەم تەئەججۈپلىنىشلەر

بۇ ماقالىلاردا ئۇنىڭ تالانتى، نەتىجىلىرى ۋە ۋاقتىسىز ئۆلۈمىگە بولغان ئېچىنىشلار شۇنىڭدەك ئۇنىڭ ھاياتىنىڭ ئاخىرقى باسقۇچلىرىدىكى ئىجادىيەتلىرى ھەم ئىش پائالىيەتلىرى يېزىلغان. بۇ

ماقالىلاردا يەنە مۇرات ناسرۇفنىڭ ئائىلە-ئاۋاباتلىرىنىڭ ئەھۋالى ۋە ئۇلارنىڭ ھەم مۇراتنىڭ دوستلىرىنىڭ ئەسلىمىلىرى شۇنىڭدەك باشقا كۆپلىگەن تېمىلار مەركەزلىك يورۇتۇلماقتا.

ئومۇمەن، رۇس تىلىدىكى مەتبۇئاتلاردىكى ئىنكاسلاردا مۇرات ناسرۇفنىڭ ئۆلۈمىنىڭ تولىمۇ تەسادىپى بولغانلىقى ۋە سىرلىق ھەم ئەجەبلىنەرلىك تۈس ئالغانلىقى شۇنىڭدەك ئۇنىڭ ۋاقتىسىز ھالدا بۇ دۇنيادىن كېتىپ قالغانلىقى، ئەگەر ھايات بولسا، تېخىمۇ كۆپ ئىجادىيەت مېۋىلىرىنى خەلققە تەقدىم قىلىشى، تېخىمۇ زور ھۆرمەتكە ئېرىشىپ، رۇسىيىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان مۇستەقىل دۆلەتلەر ھەم دوستلۇقى ئەللىرىنىڭ سەنئەت ناخشا-مۇزىكا پېشۋاسى بولۇپ قېلىشى مۇمكىنلىكى ئوتتۇرىغا قويۇلغان. قىسقىسى، ئۇنىڭ ۋاپاتىغا بولغان ئېچىنىش مۇھىم سالماقنى ئىگىلىگەن.

2. مۇراتقا يۇقىرى باھالار بېرىلگەن .

رۇسىيە مەتبۇئاتلىرى رۇسىيىنىڭ ئاتاقلىق چولپىنى، زامانىۋى ناخشا ساھەسىنىڭ پادىشاھى دەپ ھۆرمەتلىنىۋاتقان ئاللا پۇگاچېۋا خانىمنىڭ مۇرات ناسرۇفنىڭ ئۆلۈمىدىن ئېچىنىپ، "مۇرات تەبىي تالانتلىق ۋە تەبىي ئاۋازلىق ناخشىچى ئىدى. بىزنىڭ سەھنىمىز ئەڭ تالانتلىق بىر ئارتىستىن ئايرىلدى" دېگەن باھا سۆزلىرىنى ئېلان قىلدى .

مۇرات ناسرۇفقا ئائىت ماقالىلاردا ئۇنىڭغا "ئاتاقلىق ناخشىچى ۋە كومپوزىتور"، "ئاتاقلىق ناخشا چولپىنى"، "رۇسىيە زامانىۋى ناخش-مۇزىكىسىنىڭ ۋەكىللىرىدىن بىرى" دېگەندەك باھالار بېرىلگەن. مۇرات تۇغۇلغان قازاقىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ مەتبۇئاتلىرىدىن "كارۋان" قاتارلىق ئاساسلىق گېزىتلارمۇ مۇرات ناسرۇف ھەققىدە ئۇچۇر ۋە ياخشى باھا ماقالىلىرىنى ئېلان قىلغان بولۇپ، مۇرات ناسرۇفنىڭ قازاقىستاننى دۇنياغا تونۇتۇشقا قوشقان تۆھپىسى مۇئەييەنلەشتۈرۈلگەن .

مۇرات ناسرۇف توغرىسىدا يېزىلغان ماقالىلاردا يەنە ئۇنىڭ ئەڭ چوڭ ئارتۇقچىلىقلىرىنىڭ بىرىنىڭ ئۇنىڭ مىللەتپەرۋەر ئىكەنلىكى، ئۇ ھەممىلا يەردە ئۆزىنىڭ ئۇيغۇرلۇقىنى جاكارلاپ، ئۇيغۇر مەدەنىيىتىنى، ئۇيغۇرلارنىڭ كىملىكىنى تونۇشتۇرغانلىقى، ھەممىلا يەردە ئۆزىنىڭ ئۇيغۇر مىللىتىدىن

ئىكەنلىكى ئەسكەرتىپ، دائىم سۆھبەتداشلىرى ۋە مەتبۇئاتلارغا "مەن ئۇيغۇر، ئالمۇتىدا تۇغۇلدۇم، لېكىن، دادام ئىسمائىل سوپى قەشقەردىن كەلگەن. ئانام غۇلجىدا تۇغۇلغان" دېيىشنى ئۈنۈتمىغانلىقى، ھەتتا، ئۇيغۇرلارنىڭ ئۇلۇغ خەلق بولغانلىقى، ئۆزىنىڭ ئۇيغۇر مىللىتىنىڭ ئۇلۇغلىقىدىن پەخىرلىنىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈپ تۇرغانلىقى بايان قىلىنغان .

3. مۇراتنىڭ ئىجادىي پائالىيەتلىرى ئەسلەپ ئۆتۈلگەن

مۇراتقا ئائىت ماقالىلاردا يەنە مۇرات ناسرۇپنىڭ ئۇيغۇرلاردىن جۈملىدىن ئوتتۇرا ئاسىيا خەلقلىرى ئارىسىدىن چىققان بىردىن-بىر پۈتۈن مۇستەقىل دۆلەتلەر ھەم دوستلۇققا كەڭ تونۇلغان ناخشىچى ئىكەنلىكى كۆرسىتىلىش بىلەن ئۇنىڭ ئىجادىي ھاياتى ئەسلىنىپ ئۆتۈلگەن.

مۇرات ناسرۇپ 1991-يىلى يالتادا سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ياش ناخشىچىلارنىڭ مۇسابىقىسىدە بىرىنچى ئورۇننى ئالغاندىن كېيىن تونۇلۇشقا باشلاپ 1997-يىلى "تامبوۋغا بارماقچى بولغان بالا" دېگەن ناخشىسى بىلەن پۈتۈن رۇسىيە ۋە مۇستەقىل دۆلەتلەر ھەم دوستلۇقىدا شۆھرەت قازىنىپ، ياشلارنىڭ چوققىسىدا چولپىنىغا ئايلانغان ئىدى .

مۇرات ناسرۇپنىڭ " مەن دېمەك سەن، سەن دېمەك مەن"، " ئايدىڭ كېچە"، " مېنىڭ تارىخىم" قاتارلىق يۈزلىگەن ناخشىلىرى كىشىلەرنىڭ سۆيۈپ ئاڭلىشىغا ئېرىشكەن. مۇرات ناسرۇپ ھازىرغىچە "مېنىڭ تارىخىم"، "ئويغاتقىن مېنى"، " كىمدۇ بىرى ئەپۇ قىلىدۇ"، "بۇ ئىشلار مەن بىلەن بولمىغان" ، " قالدېم يالغۇز" قاتارلىق بەش ئالبۇمىنى نەشر قىلدۇرغان بولۇپ، ئۇنىڭ پلاستىنكىلىرى كەڭ بازار تاپقان. 90-يىللارنىڭ ئاخىرى ئۇنىڭ ئەڭ داڭ چىقارغان دەۋرى بولۇپ، بىر قېتىملىق ناخشا كېچىلىكىگە 50 مىڭ ئادەم قاتنىشىشتەك رېكورت يارىتىلغان ئىكەن .

4. كومپوزىتور ۋە شائىر

مۇرات ناسرۇپ ئۆزىنىڭ بەش ئالبۇمىدىكى ناخشىلارنىڭ تېكىستلىرىنىڭ مۇتلەق كۆپچىلىكىنى ئۆزى يازغان، مۇزىكىسىنى ئۆزى ئىشلىگەن. ئۇ، باشقىلارنىڭ يېزىپ بەرگەن مۇزىكىسى بىلەن سۆزىگە ناخشا ئېيتىشنى ياقتۇرمىغان .

مۇرات ناسرۇپ مەخسۇس كومپوزىتورلۇق ئوقۇغانلىقى ئۈچۈن، ئۇ رۇس ناخشىلىرىنى ۋە ئۇنىڭ قۇرۇلمىلىرىنى جۈملىدىن ئوتتۇرا شەرق، ئوتتۇرا ئاسىيا ۋە ھىندىستان مۇزىكىلىرىنىڭ قۇرۇلمىلىرىنى ياخشى ئۆگەنگەن ھەم تەتقىق قىلغان ئىدى. شۇڭا ئۇ ئۆز ناخشىلىرىنىڭ مۇزىكىلىرىنى ئۆزى ئىشلەش بىلەن ئۆزىنىڭ ھېسسىياتى بىلەن سۆزىنى ۋە مۇزىكىسىنى بىرلەشتۈرۈپ بىر گەۋدىگە ئايلاندۇرالىغان . كېيىنكى ۋاقىتلاردا ئۇ رۇسىيە ناخشا پادىشاھى ئاللا پۇگاچېۋا، فىلىپ كىرکروپ قاتارلىق كۆپلىگەن چولپانلارغا مۇزىكا ۋە سۆز تېكىستى يېزىپ بەرگەن. قازاقىستان جۇمھۇرىيەتلىك ئۇيغۇر تېياتىرىنىڭ دىرېكتورى مۇرات ئەخمەدى مۇرات ناسرۇپتەك مۇنداق كۆپ قىرلىق تالانت ئىگىلىرىنىڭ ئاز ئۇچرايدىغانلىقىنى، ئۇنىڭ خۇدا بەرگەن تەبىئىي ئاۋازى بار ھەقىقىي تالانتلىق ناخشىچى ئىكەنلىكىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

5. مۇرات رۇسىيە سەھنىلىرىدە دائىم ئۇيغۇرچە ناخشا ئېيتقان

مۇرات ناسرۇپ ئۈچ- تۆت يىللاردىن بۇيان ئۇيغۇرچە ناخشا ئىجاد قىلىش ۋە ئۇيغۇرچە ناخشا ئېيتىشقا باشلىغان. مۇراتنىڭ ئۇيغۇرچە ناخشا ئىجادىيىتى ئاساسلىقى ئۇنىڭ دادىسى ۋاپات بولغاندىن كېيىن كۈچىيىشكە باشلىغان .

ئۇ، دادىسىغا بېغىشلاپ، ئۇيغۇرچە ناخشا ئىجاد قىلىشقا كىرىشكەن بولۇپ، بۇ جەھەتتە ئالمۇتا ۋە يەركەتتىكى ئۇيغۇر مۇزىكانتلار بىلەن ھەمكارلىق ئورناتقان شۇنىڭدەك ئۇيغۇر يېزىلىرىغا بېرىپ، ئۇيغۇر ھاياتىنى ۋە ئاھاڭلىرىنى ئۆگەنگەن. بۇ جەرياندا يەركەت شەھىرىدىكى " يەركەت بۇلبۇللىرى" ناملىق گۇرۇپپىنىڭ چالغۇچىسى پولات مۇرات ئۈچۈن كۆپ پىداكارلىق كۆرسەتتى. ئۇ، مۇراتقا ئۇيغۇر ئاھاڭلىرىنى ۋە خەلق ناخشىلىرىنى توپلاشقا ياردەملەشتى. ئاخىرى، مۇرات ناسرۇپ 2004-يىلى

دادىسىغا بېغىشلاپ "قالدىم يالغۇز" ناملىق ئۆزىنىڭ تۇنجى ئۇيغۇرچە ناخشا ئالبۇمىنى تەييارلاپ موسكۋا شەھرىدە نەشر قىلىپ تارقاتتى. بۇ رۇسىيە تارىخىدا تۇنجى قېتىم مەيدانغا كەلگەن ئۇيغۇرچە ئۈن پلاستىنكىسى بولۇپ، مەزكۇر پلاستىنكا موسكۋانى ئۆز ئىچىگە ئالغان رۇسىيە بازارلىرىغا ھەتتا ئۇيغۇر دىيارىغىمۇ تارقالدى. قازاقىستان جۇمھۇرىيەتلىك ئۇيغۇر تېياتىرنىڭ دىرېكتورى مۇرات ئەخمەدى مۇرات ناسرۇپنىڭ قەشقەردىن راۋاب ئەكەلدۈرۈپ، ئۇنى چېلىشنى ئۆگەنگەنلىكى ھەتتا قازاقىستانغا قايتىپ كېلىپ، ئۇيغۇر ناخشا-ئىجادىيىتى بىلەن كەڭ شۇغۇللۇنۇشنى ئويلىغانلىقىنى بىلدۈردى .

6. مۇرات ناسرۇپنىڭ ئىجادىيىتىگە دادىسى تەسىر كۆرسەتكەن

مۇرات ناسرۇپ 1969-يىلى ئالمۇتا شەھىرىدىكى دۇنياغا كەلگەن. ئۇنىڭ دادىسى ئىسمائىل ئاكا سابىق شەرقىي تۈركىستان مىللىي ئارمىيىسىنىڭ جەڭچىسى بولۇپ، 50 يىللاردا قازاقىستانغا كۆچۈپ كەلگەن. ئىسمائىل ئاكا سەنئەتكار بولۇپ، مۇراتنىڭ ناخشىچى بولۇپ يېتىلىشىدە ئۇنىڭ رولى ۋە تەسىرى چوڭ بولغان. مۇرات ھەربىي ۋەزىپىسىنى تۈگەتكەندىن كېيىن موسكۋاغا بېرىپ، مۇزىكا مەكتىپىگە كىرىپ ئوقۇغان ھەم ئەلا نەتىجىدە بىلەن پۈتتۈرگەن. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ داۋاملىق موسكۋادا ياشاپ، ئىجادىيەت بىلەن شۇغۇللىنىپ، ئۆز كۈچى ۋە تالانتىغا تايىنىپ، ئاخىرىدا تەخمىنەن ئۈچ يۈز مىليون نوپۇسلۇق مۇستەقىل دۆلەتلەر ھەمدوسلۇقىغا تونۇلۇش سەۋىيىسىگە يەتكەن ئارتىستقا ئايلانغان .

ئۆتكەن يىلى ئالمۇتادىكى قازاقىستان ئۇيغۇر بايلىرى كۈلۈبى تەشكىللىگەن "ئىلھام مۇكاپاتى" بېرىش مۇراسىمىدا باھالىغۇچىلار بىردەك ھالدا ئۇنىڭ تۆھپىلىرىنى مۇئەييەنلەشتۈرۈپ، ئۇنىڭغا سەنئەت ۋە ناخشا-مۇزىكا ساھەسى بويىچە بىرىنچى دەرىجىلىك "ئىلھام مۇكاپاتى" بەردى.

ئىككىنچى بۆلۈم مۇرات ناسرۇپنىڭ ئۆلۈمى ھەققىدىكى ئوخشاش بولمىغان قاراشلار

رۇسىيە ئاگېنتلىقلىرىنىڭ ئۇچۇرلىرىدا مۇرات ناسرۇپنىڭ ئۆلۈمى ھەققىدە ئىككى خىل ئاساسىي يەكۈن ئېلان قىلىنغان بولۇپ، ئۇنىڭ بىرى " زەھەرلىك چېكىملىك تەسىرىدىن ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالدى" دېگەن ھۆكۈم بولسا، يەنە بىرى " ھادىسىگە ئۇچرىدى" دېگەن يەكۈندۇر. لېكىن ، مەيلى قانداق يەكۈن

چىقىرىلىشتىن قەتئىي نەزەر مۇرات ناسرۇپنىڭ ئۆلۈمى يەنىلا غەلىتە، سىرلىق ۋەقە سۈپىتىدە كىشىلەرنى داۋاملىق ئويغا سالماقتا ھەم تۈرلۈك قىياس، پەرەز ۋە گۇمانلارنى قوزغىماقتا.

رۇسىيەدە چىقىدىغان " رودنايا گازېتا " نىڭ 25-31-يانۋاردىكى 3-ساندا ماقالە ئېلان قىلغان جۇرنالىست ناتالىيا گېئورگىيېۋا مەرھۇم مۇرات ناسرۇپنىڭ ئۆلۈمى ھەققىدىكى تۈرلۈك كۆز قاراش ۋە گۇمانلارنى يىغىنچاقلىغان بولۇپ، ئۇ ماقالىسىغا " مۇرات ناسرۇپنىڭ سىرلىق ئۆلۈمى " دەپ نام بەرگەن .

"مۇرات ناسرۇپ 20 -يانۋار شەنبە كۈنى بەشىنچى قەۋەتتىكى بالكونىدىن يىقىلىپ چۈشۈپ قازا قىلدى، بۇ پاجىئەلىك ئۆلۈم ھەققىدىكى خەۋەر شۇ زامان پۈتۈن موسكۋاغا تارقالدى. بۇ بىر تەسادىپىي ھادىسىمۇ ياكى بىلىپ تاشلانغان قەدەممۇ؟ بۇ ئۆلۈمنىڭ سىرى ھەققىدە ھەر خىل سۆزلەپ تارقالمىقتا. نېمە ۋە كىم بۇ تالانتلىق مۇزىكانتنى ئەنە شۇ تۆۋەنگە قەدەم بېسىشقا مەجبۇر قىلدى؟ قەرزى بەرگۈچىلەرمۇ؟ بىراق، بۇ ئىشتا جىنايەت بارلىقى ئىنكار قىلىنغان " دەپ سۆزىنى باشلايدۇ ناتالىيە خانىم ۋە ۋەقە يۈز بەرگەن جايدا بولغان ئىچكى ئىشلار مىنىستىرلىقىنىڭ ۋەكىللىرىنىڭ مۇرات ناسرۇپنىڭ سەھنە كىيىمى كىيگەن، بويىغا فوتو ئاپپاراتى ئاسقان ھالدا ياتقانلىقى شۇنىڭدەك يەنە ئۇنىڭ بەدىنىدىن ئۆكۈل يىڭىسى سانچىلغان ئىزلار تېپىلغانلىقىنى ھەمدە بۇنىڭدىن بىر قانچە مەزگىل ئىلگىرى ئۇنىڭ باشقا ئىسىم بىلەن زەھەرلىك چېكىملىكنى تاشلاش بويىچە داۋالانغانلىقىنى، قىسقىسى مۇراتنىڭ يەنە شۇ زەھەرلىك چېكىملىك تەسىرى ۋە ياكى ھاراق تەسىرىدىن ئۆزىنى بىنادىن تاشلاپ ئۆلۈۋالغانلىقىنى كۆرسەتكەنلىكىنى ئەسلەپ ئۆتىدۇ .

موسكۋا جۇرنالىستى ناتالىيا گېئورگىيېۋانىڭ ۋە باشقا تۈرلۈك ئۇچۇرلارغا ئاساسلانغاندا، مۇرات ناسرۇپنىڭ ئۆلۈمىنىڭ كېلىپ چىقىش سەۋەبى ھەققىدىكى كۆز قاراشلارنى ئاساسلىقى تۆۋەندىكىدەك نۇقتىلارغا يىغىنچاقلاش مۇمكىن.

1) ئۇنىڭ ناخشا - مۇزىكا ئىجادىيىتىدە قايتىدىن زور بۆسۈش يارىتالماسلىق سەۋەبى.

بۇ خىل يەكۈن ئالدى بىلەن موسكۋادا چىقىدىغان "سودىگەرلەر" گېزىتىدە ئېلان قىلىنغان مۇرات ناسرۇپنىڭ ئۆلۈمىنىڭ سەۋەبى ۋە ئىجادىي ھاياتىغا بېغىشلانغان ماقالىدە ئوتتۇرىغا قويۇلغاندىن سىرت يەنە مۇراتنىڭ ۋاقتىسىز ئۆلۈمىدىن ئېچىنغان رۇسىيىنىڭ ئاتاقلىق ناخشا چولپىنى، رۇسىيە ئېستراتەدىيە ناخشىچىلىقىنىڭ پادىشاھى ئاللا پۇگاچىيوۋا تەرىپىدىنمۇ ئىلگىرى سۈرۈلگەن. مۇراتنىڭ تالانتىغا يۇقىرى باھا بەرگەن ئاللا پۇگاچىيوۋا "ئۇ ئىجادىيەت جەھەتتە ئاخىرقى پەللىگە يەتكەن، شۇڭا ئۇ بۇنىڭغا بەرداشلىق بېرەلمەي قالدى" دەيدۇ .

90-يىللاردا داڭ چىقارغان ياشلارنىڭ "نا-نا" گۇرۇپپىسىنىڭ ناخشىچىسى ۋە مۇزىكانتى بارى ئالباسوپمۇ بۇ ھەقتە توختىلىپ، 90-يىللاردىكى داڭلىق چولپانلارنىڭ ھەممىسىنىڭ دېگۈدەك ھازىرقى سەنئەت سودىسىدا قىيىنچىلىققا يولۇقۇۋاتقانلىقىنى تەكىتلەپ، مۇراتنىڭمۇ شۇ ئەھۋالدا بولغانلىقىنى ئەسكەرتىدۇ. ئومۇمەن، مۇرات ناسرۇپنىڭ بۇرۇنقىدەك تېلېۋىزىيە ئېكرانىدا دائىم پەيدا بولماي قېلىشى، ئۇنىڭ ئورنىغا باشقا يېڭى چولپانلارنىڭ كۆپ سالماقنى ئىگىلىگەنلىكىگە قاراپ تۇرۇپ، مۇراتنىڭ ئىجادىي ئەھۋالىنى چۈشەنمىگەن بىر قىسىم سەنئەت ساھەسىدىكىلەر "ئۇنىڭ ئىجادىيەت جەھەتتە بۇرۇنقىدەك بۆسۈش يارىتالمىغانلىقىغا چىدىماي ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋېلىش يولىنى تۇتقانلىقى" دەپ پەرەزلەرگە ئىشىنىدۇ. ئۇلارنىڭ قارىشى بويىچە ئالغاندا، مۇرات ناسرۇپنىڭ ئەڭ داڭ چىقىرىپ، يۇقىرى شۆھرەتكە ئېرىشكەن مەزگىلى-90 يىللارنىڭ ئاخىرلىرى بولۇپ، ئۇنىڭ "تامبوۋغا بارماقچى بولغان بالا" ناملىق ناخشىسى ئۇنىڭغا ئەڭ زور شۆھرەت ئېلىپ كەلگەن. بۇ ناخشا پۈتۈن ياشلارنىڭ سۆيۈپ ئېيتىدىغان ۋە ئاڭلايدىغان "خت-پارات" ناخشىسى بولۇپ قالغان ئىدى. تامبوۋغا بارماقچى بولغان بالا" دىن كېيىن ئۇزۇن ئۆتمەي مۇراتنىڭ "كىمدۇ بىرى كەچۈرىدۇ،" "سەن ۋە مەن"، "ئايدىڭ كېچىلەر" ناملىق ناخشىلىرى يەنە بىر مەزگىل زىل-زىلە پەيدا قىلدى. بولۇپمۇ ئاتاقلىق گۈزەل چولپان ئاليونا ئاپىنا بىلەن بىرگە ئېيتقان سۈرەتلىك ناخشا "ئايدىڭ كېچىلەر" ئېكرانلاردا دائىم كۆرسىتىلگەندىن كېيىن مۇرات بىلەن ئاپىنانىڭ "ئىشىق-مۇھەببەت مۇناسىۋىتى" ھەققىدە تۈرلۈك سۆز چۆچەكلەر تارقىلىپ كەتتى. مۇرات ناسرۇپ دېگەن ئىسىم كىشىلەرنىڭ كۈندىلىك مەدەنىي تۇرمۇشىدىن ئورۇن

ئالدى. لېكىن، يەنىلا كىشىلەرگە ئۇنتۇلماس بولۇپ قالغىنى "تامبوۋغا بارماقچى بولغان بالا" ناخشىسى بولۇپ، بۇ ناخشىنىڭ ھەر بىر مىراسى كىشىلەرگە يادا بولۇپ كەتكەن، چىراي تۇرقى رۇسلارغا ئوخشىمايدىغان ئوتتۇرا ئاسىيا تىپىدىكى بۇ ياش يىگىتنىڭ ياڭراق ئاۋازى، چاققان ھەرىكەتلىرى دائىم رۇسىيە تەلپۈزىيە قاناللىرىدىن ئورۇن ئالغانلىقى ئۈچۈن "مۇرات ناسرۇپ" دېگەن ئىسىم تېز ئارىدا پۈتۈن رۇسىيە ۋە مۇستەقىل دۆلەتلەر ھەم دوستلۇقىغا تونۇشلۇق بولۇپ كەتكەن ئىدى. ئەلۋەتتە، بۇ مۇرات ناسرۇپنىڭ ئىجادىيىتىنىڭ ئالتۇن دەۋرى بولۇپلا قالماستىن بەلكى ئۇنىڭ مەنىۋى ۋە شەخسىي ھاياتىنىڭ ئالتۇن دەۋرى ئىدى. چۈنكى، مۇرات بۇ مەزگىلدە ئۆزىنىڭ ئۇزۇندىن بۇيان ئارزۇ قىلغان مەشھۇر چولپانغا ئايلىنىش ئارزۇسىغا يەتتى، ئائىلىۋى تۇرمۇشى جەھەتتىمۇ تۇنجى پەرزەنتى يەنى قىزى لىيە دۇنياغا كېلىپ، ئۇنىڭدا دادىلىق مۇھەببىتى پەيدا بولدى. ئىقتىسادىي تۇمۇش جەھەتتىمۇ ئۆزىنىڭ ئىلگىرىكى كەچلىك كلۇبىلاردا ناخشا ئېيتىپ تاپقان پۇللارغا ھايات قامداشقا خاتىمە بېرىلىپ، رۇسىيەنىڭ سەھنە سودا بازىرىغا كىرىش پۇرسىتىگە سازاۋەر بولدى. ئەلۋەتتە، ئۇنىڭ ناخشىلىرى، ئۇنىڭ پىلاستىنكىلىرىنىڭ بازار تەپىشى ئۇنىڭغا ئىقتىسادىي جەھەتتىن قەد كۆتۈرۈش ئېلىپ كېلەتتى. ئاللا پۇگاچىيوۋا قاتارلىقلارنىڭ مۇراتنىڭ ئۆلۈمى سەۋەبى ھەققىدە ئېيتقانلىرى دەل مەرھۇمنىڭ ھاياتىنىڭ ئاخىرقى باسقۇچى بىلەن ئۇنىڭ تازا شوھرەت ۋە بازار تاپقان ئالتۇن دەۋرىنى سېلىشتۇرۇشتىن كېلىپ چىققان بولۇپ، ئەمەلىيەتتە بۇ ھەرگىزمۇ مۇراتنىڭ قابىلىيىتى ۋە ئىستىقبالى ھەققىدە چىقىرىلغان ئاخىرقى ھۆكۈم ئەمەس ئىدى. مۇراتنىڭ ئىجادىيەت كىرىزىسىغا يولۇققانلىق "كۆز قارشى مۇراتنىڭ دوستلىرى، يېقىنلىرى ۋە بىر قىسىم مۇزىكانتلار تەرىپىدىن رەت قىلىندۇ. بۇ قاراشتىكىلەرنىڭ پىكرى تامامەن باشقىچە بولۇپ، ئۇلار مۇراتنىڭ ئىجادىيەت جەھەتتە كىرىزىسىغا دۇچ كەلگەنلىكى ئەمەس بەلكى، ئۇنىڭ ئەكسىچە تېخىمۇ يېڭى ئىجادىيەتكە كىرىشكەنلىكىنى ئىلگىرى سۈرىشىدۇ.

مۇراتنىڭ ئايالى ناتالىيە بويكو خانىم ۋە مۇراتنىڭ دىرېكتورى ئالېكساندر سىكۇرخىن بۇ پىكىرنى رەت قىلىپ، كېيىنكى ۋاقىتلاردا مۇراتنىڭ رۇسىيە تېلېۋىزىيە ئېكرانىدا كۆپ كۆرۈنمىسىمۇ، بىراق ئۇنىڭ داۋاملىق تۈردە ھەر قايسى دۆلەتلەر ۋە رۇسىيە شەھەرلىرىدە كونسېرت ئۆتكۈزۈپ كېلىۋاتقانلىقى،

ئۇنى يەنىلا ھەممە ئادەمنىڭ بىلىدىغانلىقى ۋە ناخشىلىرىنى ياقىتۇرۇپ ئاڭلايدىغانلىقى، ئۇنىڭ ئۈستىگە يەنە ئۇنىڭ داۋاملىق ئىجادىيەت بىلەن شۇغۇللىنىپ، يېڭى پىلاستىنكىسىنى نەشرگە تەييارلىغانلىقى، 2-مارت كۈنى ئالمۇتىدا موسكۋا ۋە قازاقىستان چولپانلىرىنىڭ قاتنىشىشى بىلەن ئەڭ زور بىر قېتىملىق كونسېرت كېچىلىكى ئۆتكۈزۈشنى پىلانلىغانلىقى، قىسقىسى ئۇنىڭ يەنىلا مول ۋە جىددىي ئىجادىيەت ھالىتىدە ئىكەنلىكىنى ئوتتۇرىغا قويۇشىدۇ .

رۇسىيىدىكى "كومسومول ھەقىقى" گېزىتىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغان ئاتاقلىق ناخشىچى، مۇراتنىڭ يېقىن دوستى مارىنا خېلىنىكوۋا خانىم " مۇرات ئىجادىي كىرىزىسقا يولۇققان " دېگەن كۆز قاراشنى رەت قىلىپ، " مۇرات ناسىروپنىڭ كۆپلىگەن كونسېرتلىرى بولغان. ئۇ ئەڭ داڭلىق كلۇبلاردا ناخشا ئېيتقان، مەن مۇرات ناسىروپ بىلەن بىرگە ئەرەب ئەمىرلىكىنىڭ پادىشاھىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن ئۇ يەرگە روجدوستۋو پائالىيىتىگە باردىم، مۇرات دائىم يېڭى ناخشىلارنى يازاتتى " دەيدۇ .

قازاقىستان جۇمھۇرىيەتلىك ئۇيغۇر تىياتىرنىڭ دىرېكتورى ، 70-80 يىللاردىكى ئاتاقلىق گۇرۇپپىلاردىن بىرى "ياشلىق" ئانسامبلىنىڭ ناخشىچىسى مۇرات ئەخمەدى بولسا، "ھەر قانداق بىر ناخشىچىنىڭ دەرىجىدىن تاشقىرى نام چىقىرىشنىڭ يۇقىرى پەللىسى ھەم تۆۋەنلەش دەۋرى بولىدۇ، بۇ ئەھۋالغا ھەممىلا ئارتىست دۇچ كېلىشى مۇقەررەر، ئەمما، مۇراتنى ئىجادىيەت كىرىزىسى تۈپەيلىدىن ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالدى دېيىش ئاخىرقىلىق، ئۇ ھېچقاچان ئىجادىيەت كىرىزىسىغا دۇچ كەلمىگەن. ئۇ يەنىلا تاماشىبىنلار ئەڭ ياقىتۇرىدىغان ئارتىستلارنىڭ بىرىدۇر. ئۇنىڭ ناخشىلىرىنى پەقەت ئۇيغۇر خەلقىلا ئەمەس، بەلكى پۈتۈن قازاقىستاندىكى، ھەتتا پۈتۈن مۇستەقىل دۆلەتلەر ھەمدوستلۇقىدىكى 140 مىللەتنىڭ ھەممىسى ياخشى كۆرىدۇ. ئۇنىڭ ئاخىرقى ئىجادىيەتلىرى تېخىمۇ كۈچلۈك چىققان ، ئىجادىي كىرىزىس بىلەن شوۋ- بىزنىسى (سەنئەت بىزنىسى) (پەرقلىنىدۇرۇپ چۈشىنىش كېرەك." دەيدۇ .

2) زەھەرلىك چېكىملىك ۋە ھاراق مەسىلىسى

رۇسىيە مەتبۇئاتلىرىدىكى بىر قىسىم ئۇچۇرلاردا مۇراتنىڭ زەھەرلىك چېكىملىك چەككەنلىكى، ئۇنىڭ ئىلگىرى بىر مەزگىل زەھەرلىك چېكىملىكنى تاشلاش ۋە روھىي جىددىيلىكتىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن داۋالانغانلىقى يېزىلىپ، مۇراتنىڭ بۇ قېتىمىمۇ ئەنە شۇ زەھەرلىك چېكىملىك تەسىرىدىن ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالغانلىقىنى مۇقىملاشتۇرۇشقا تىرىشىلغان. بۇ ئۇچۇرلاردا مۇراتنىڭ ئىلگىرىدىنلا روھىي جىددىيلىك كېسىلىگە گىرىپتار بولۇپ قالغانلىقى، بۇنىڭغا 2004-يىلى ئۇنىڭ دادىسىنىڭ ئۆلۈمى سەۋەب بولغانلىقى، ئۆتكەن يىلى ئاۋغۇست ئايدا ئۇنىڭ ئەڭ يېقىن دوستى باغلان سادۋاقوسوپ ماشىنا ھادىسىسى بىلەن قازا قىلغاندىن كېيىن بولسا ئۇنىڭدىكى روھىي جىددىيلىكنىڭ تېخىمۇ كۈچىيىپ، زەھەرلىك چېكىملىكنى ئەسلىگە كەلتۈرۈۋالغان بولۇشى مۇمكىنلىكى ئەسكەرتىلگەن. " كومسومول ھەقىقىتى " گېزىتى ئۈنمۇرايزات ھاجىيەۋ ئىسىملىك ئۆزىنى مۇراتنى داۋالانغان دەپ ئاتىغان بىر دوختۇرنى تاپقان بولۇپ، ئۇ كىشى ئۆتكەن يىل باھاردا ئۆزىنىڭ مۇراتنى داۋالاپ، ئۇنىڭ ھاراق تەسىرىدىن كېلىپ چىققان زابويلىقتىن قۇتۇلۇشىغا ھەم زەھەرلىك چېكىملىكنى تاشلىشىغا ياردەم بەرگەنلىكىنى ئاشكارىلىغان. مۇرات ئۇ چاغدا ئۆزىنىڭ ئېغىر روھىي جىددىيلىككە گىرىپتار بولۇپ، ھەتتا ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋېلىش ئويىغا كەلگەنلىكىنىمۇ سۆزلەپ بەرگەن ئىكەن. بىراق، مۇرات ئىككى ھەپتە داۋالانىپ دوختۇرخانىدىن چىقىپ كەتكەن ھەمدە كېيىن دوختۇرغا ئۆزىنىڭ ياخشى بولۇپ كەتكەنلىكىنى ئېيتقان ئىكەن. جۇرنالىستلارنىڭ مۇراتنىڭ سەلبىي تەرىپى ھەققىدىكى بۇ خىل ئىسپاتلاشلىرى بەربىر ئۇنىڭ يېقىنلىرىنىڭ تەستىقلىشىغا ئېرىشەلمىدى. زەھەرلىك چېكىملىك مەسىلىسى ئۇنىڭ ئايالى ۋە دوستلىرى تەرىپىدىن بىردەك ھالدا قەتئىي تۈردە رەت قىلىندۇ. مۇراتنىڭ ئايالى ناتالىيە ۋە يېقىن دوستى پولات ھېزىموپىنىڭ قارىشىچە، ئۇ مۇرات ھاراقمۇ ئىچمەيدىغان، تاماكىمۇ چەكمەيدىغان ئادەم قانداقسىگە بىردىنلا ئۆزىگە ئۆكۈل سالىدىغان ئادەم بولۇپ قالىدۇ؟ بۇ مۇمكىن ئەمەس، ئۇ مۇراتنىڭ ھېچ قاچان زەھەرلىك چېكىملىك ئىشلەتكىنى كۆرگەنمۇ، ئاڭلىغانمۇ ئەمەس .

3) زەھەرلەندۈرۈلگەن بولۇش ئېھتىماللىق مەسىلىسى

مۇراتنىڭ زەھەرلىك چېكىملىكتىن ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالدى دېگەن يەكۈنگە مۇراتنىڭ خۇسۇسىي ھاياتى بىلەن ئالاقىسى يوق، مۇراتنى بىلمەيدىغان كىشىلەرنىڭ ئىشىنىشى تەبىئىي ئەھۋال، چۈنكى، ئۇنداق داڭلىق سەنئەت ئەربابلىرىنىڭ كۆپىنچىسىدە زەھەرلىك چېكىملىك ئىشلىتىش، ياكى ھاراقكەشلىك نورمال ئەھۋالغا ئايلانغان. مەسىلەن. رۇسلارنىڭ 80-يىللاردىكى ئاتاقلىق ناخشىچىسى ۋلادىمىر ۋىسوتسكىمۇ ھەددىدىن زىيادە ھاراققا بېرىلگەن ئادەم بولۇپ، ھاراقكەشلىكنىڭ ئاخىرقى ھېسابتا ئۇنىڭ ئەمدىلا 40 ياشقا كىرگەن چېنىغا زامان بولغانلىقى دائىم تىلغا ئېلىنىدۇ. زەھەرلىك چېكىملىك بولمىسىمۇ، ھاراقكەشلىك رۇس چولپانلىرىدا دائىم كۆرىلىدىغان ئەھۋالدۇر .

مۇراتنىڭ ئايالى، دوستلىرى ۋە يېقىنلىرى مۇراتنىڭ ھاراقتىن، زەھەرلىك چېكىملىكتىن يىراق بىر ئادەم ئىكەنلىكىنى شەرھىلەش بىلەن بىرگە بۇنداق بىر ئىنساننىڭ ۋاپاتىغا ئەنە شۇنداق سەلبىي سەۋەبلەرنىڭ ئارتىلىشىنى قەتئىي قوبۇل قىلماسلىقى شۇنىڭدەك بۇنىڭدىن بىرەر سەۋەب ئىزدىشى نورمال ئەھۋالدۇر. ئەلۋەتتە، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا يەنە جىنايەتچىلىك، سۈيىقەست ۋەقەلىرى ئەۋجى ئالغان رۇسىيە، بولۇپمۇ موسكۋادەك بىر شەھەردە يۈز بەرگەن مەزكۇر تۇيۇقسىز ئۆلۈمنىڭ ئوخشاشلا كىشىلەرنى مۇرەككەپ ئويلارغا كەلتۈرۈشى تەبىئىي. شۇڭا ۋەقەنى تەكشۈرگەن ساقچىلار دەرھاللا مۇراتنىڭ ئۆلۈم ۋەقەسىدە "ھېچقانداق جىنايەتچىلىك ئارقا كۆرۈنىشى يوقلىقى، پەقەت ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋېلىش ۋەقەسى" ئىكەنلىكىنى مەتبۇئاتلارغا ئېلان قىلىشقا ئالدىرىدى. لېكىن، ساقچىلارنىڭ بۇ ھۆكۈمى كىشىلەرنىڭ بۇ ۋەقەنىڭ سىرلىق ئىكەنلىكىدىن گۇمان قىلىشىنى، بۇنىڭدا بىرەر يوشۇرۇن كۈچنىڭ بولۇش ئېھتىماللىقى ھەققىدە ئويلىنىشىنى چەكلىيەلمىدى .

"سېنىڭ كۈنىڭ" ناملىق ئىنتېرنەت گېزىتىدە ئېلان قىلىنغان ئىرىنا خارتانوۋانىڭ " مۇرات ناسرۇپ ئۆلۈپ كەتكەن كۈنى زەھەرلىۋېتىلگەن بولۇشى مۇمكىن" ماۋزۇلۇق بىر پارچە ماقالىسى مۇراتنىڭ ئۆلۈمى ھەققىدىكى يەنە بىر گۇمانلىق ئۇچۇرنى مەيدانغا چىقاردى. ماقالە ئاپتۇرى 19-يانۋار كۈنى مۇراتنى مەلۇم كىشىلەرنىڭ زەھەرلىۋەتكەن بولۇشى مۇمكىنلىكىنى شۇ كۈنى مۇرات ناسرۇپ ئاخىرقى قېتىم بولغان رېستوراندا مۇراتنى كۆرگەن كىرىستىنا ئىسىملىك بىر قىزنىڭ ئەسلىمىسى

ئارقىلىق ئوتتۇرىغا قويدى. كىرىستىنا شۇ كۈنى مۇرات بارغان كەچلىك كلۇبقا بارغان بولۇپ، ئۇ يەردە مۇراتنى كۆرگەن. مۇراتنىڭ كەيپىياتى يۇقىرى بولۇپ، سورۇندا 20 دەك ئادەم بولغان، بىراق، مۇرات ئۇ يەردە ئۇزۇن بولمايلا چىقىپ كەتكەن. كىرىستىنا سورۇندا فېلىكس ئىسىملىك بىر قارا چاچلىق يىگىت بىلەن تونۇشقان بولۇپ، ئۇ قىزغا كوكتەيىل ئىچىشنى تەكلىپ قىلغان. قىز بىر رۇمكا كوكتەيىلنى ئىچكەندىن كېيىن، بارا بېشى قاتتىق ئاغرىپ، ئۆزىنى قويدىغان جاي تاپالماي، ئۆمرىدە يولۇقمىغان غەيرى بىر ئەھۋالغا يولۇققان بولۇپ، ئۆزىنىڭ نېمە قىلىپ، نەدە تۇرىۋاتقانلىقىنى بىلمەي قالغان. مېنىڭ ئەھۋالىم ئاجايىپ ناچار بولغان، مەن ھېچقاچان مۇنداق ئېغىر روھىي جىددىيلىككە (دېپرەسسىيىگە) يولۇقۇپ باقمىغان ئىدىم، ياشىغىم كەلمەي قالدى، بېشىمنىڭ ئاغرىقىدىن تامغا ئۈسسۈگم كەلدى. دوستلىرىمنىڭ ماڭا ئېيتىشىچە، مەن تەقىدىرىمگە رەھمەت ئېيتىشىم كېرەك ، ئەگەر ئەشۇ زەھەرلىك ئىچىملىككە سېلىنغان زەھەرلىك چېكىملىك نورمىسىدىن ئەشىپ كەتكەن بولسا، مەن تامغا ئۈسسۈگەن، بەلكى ناسىروپتەك دېرىزىدىن سەكرىگەن بولار ئىدىم " دەيدۇ كىرىستىنا.

ئۇنىڭ ئېيتىشىچە، ئۇ ئەشۇ بىر رۇمكا كوكتەيىلنى ئىچىپ بولغاندىن كېيىنلا خۇددى يوقاتقان ھەمدە فەلىكسنى ئۆيىگە تەكلىپ قىلغان، ئۇ يولدىلا ئۇخلاپ قالغان بولۇپ، ئەتىسى ئويغانغاندا، ئۆيىدىكى نۇرغۇن پۇللىرىنىڭ يوقالغانلىقىنى بىلگەن. كىرىستىنا ئەشۇ ئىچكەن كوكتەيىلگە زەھەرلىك چېكىملىك سېلىۋەتەلگەنلىكىنى بىلگەن ھەمدە مۇراتنىڭمۇ ئىچىملىكىگە مەلۇم بىرسىنىڭ زەھەرلىك چېكىملىك سېلىۋېتىپ، زەھەرلىك چېكىملىك تۇتقاندىن كېيىن ئۇنى ئۆيىگە ئاپىرىپ قويۇش ، ئارقىدىن ئۇنى بۇلاشنى پىلانلىغان بولۇشى ، بىراق مۇراتنىڭ ئۇ يەردە ئۇزۇن ئولتۇرمايلا چىقىپ كېتىشى بىلەن پىلان ئەمەلگە ئاشماي، بۇ ئەھۋالغا ئۆزىنىڭ يولۇققانلىقىنى، مۇراتنىڭ زەھەرلىك چېكىملىك سېلىۋېتىلگەن ئىچىملىكىنى ئىچىپ، ئۇ تېخى تۇتماي تۇرۇپلا كۈلۈبتىن ئايرىلغانلىقى، ئۆيىگە بارغاندىن كېيىن ئاندىن زەھەرلىك چېكىملىك تۇتۇپ، ئاخىرى ئەشۇ پاجىئە كېلىپ چىققان بولۇشى مۇمكىنلىكىنى ئوتتۇرىغا قويغان .

ئاپتور ئىرىنا خارتانوۋانىڭ يېزىشىچە، ناركولوگىيە مۇتەخەسسسى، ۋىراج ناتىيانا سولوماتوۋا كىرىستىنا ئىسىملىك بۇ قىزنىڭ پەرەزلىرىنى تەستىقلىغان بولۇپ، ئۇنىڭ قارىشىچە، ھەر قانداق زەھەرلىك چېكىملىك ماددىسىنى قوبۇل قىلغاندىن كېيىن ئادەمدە دىپىرسسىيە (روھىي جىددىيلىك ۋە روھىي قالايمىقانچىلىق) تۇيغۇسى پەيدا بولىدۇ، ئادەم بىئارام بولىدۇ، خاپا بولىدۇ، ھەتتا ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋېلىش ئويى پەيدا بولىدۇ. مۇراتنىڭ ئەشۇنداق زەھەرلىك چېكىملىك ماددىسى سېلىۋېتىلگەن كوكتېيلىنى ئىچكەندىن كېيىن ئەنە شۇنداق ئاقىۋەتكە قالغان بولۇشى تامامەن مۇمكىن ئىكەن.

مۇرات ئولتۇرغان كەچلىك كۈلۈپنىڭ خوجايىنىمۇ بۇ ئېھتىماللىقنى چەتكە قاققىلى بولمايدىغانلىقىنى، كىمدۇر بىرىنىڭ يوشۇرۇن ھالدا شۇنداق قىلغان بولۇشى مۇمكىنلىكىنى، ھازىر بىخەتەرلىك دائىرىلىرىنىڭ تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىۋاتقانلىقىنى تەكىتلىگەن، ئۇ يەنە مۇراتنىڭ بۇ كۈلۈپنىڭ ئەڭ ھۆرمەتلىك ۋە دائىملىق مېھمىنى ئىكەنلىكىنى، مۇراتتا ھېچقانداق ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋېلىش ئويىنىڭ بولمايدىغانلىقىغا ئىشىنىدىغانلىقىنى ئەسكەرتىدۇ .

4) پىسخولوگىيەلىك بېسىمدىن كېلىپ چىققان .

"مەدىئاستار " ناملىق سەنئەت شىركىتىنىڭ سابىق پرودىۋىسسورى ئالېكساندر تالماسكىي باشقىچە بىر پىكىرنى ئوتتۇرىغا قويدۇ. ئۇ مۇرات ۋە ئۇنىڭ دوستى باغلان سادۋاقوسوپنىڭ ئۆلۈمىنى بىر-بىرىگە باغلاپ چۈشەندۈرىدۇ ھەمدە مەدىئاستار شىركىتىنىڭ يەنە بىر پرودىۋىسسورى ئارمان دوۋلەتیاروپ، مۇرات ۋە باغلان قاتارلىق بۇ ئۈچەيلەننىڭ قازاقىستانلىق ھەم دوست ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىش بىلەن ئارمان دولەتیاروپنى ۋەقە بىلەن باغلاپ پەرەز قىلىدۇ. ئالېكساندر تالماسكىينىڭ قارىشىچە، ئۇ ھېچقاچان مۇراتنىڭ ھاراق ئىچكەنلىكى ۋە ياكى زەھەرلىك چېكىملىك چەككەنلىكىنى كۆرمىگەن. ئۇ خۇشال- خورام يۈرىدىغان بىر ئادەم ئىدى. تالماسكىينىڭ قارىشىچە، بۇ يەردە مۇراتنىڭ ئۆزىنى بالكوندىن تاشلىۋېلىشىغا سەۋەب بولغان ئامىل ، ئۇنىڭغا كىمدۇ -بىرى "پىسخولوگىيە جەھەتتىن قاتتىق بېسىم كۆرسەتكەنلىكى بولۇشى مۇمكىن ."

ھەقىقەتەن مۇراتنىڭ قەيىن ئانىسى مۇخبىرلارغا مۇراتنىڭ شۇ كۈنى ئەتىگەندىلا كەيپىياتى نورمالسىز بولۇپ، ئۆيىدە ئۇياقتىن بۇياققا مېڭىپ، جىددىيلىشىپ يۈرگەنلىكىنى، نېمىدۇ بىرنېمىنى ھېسابلىغانلىقى شۇنىڭدەك كىمدۇر بىرلىرى بىلەن تېلېفوندا سۆزلىشىپ، بىر نەرسىنى پۈتۈشكەنلىكى ۋە مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئېيتقان. ئۇنداقتا، بۇ يەردە مۇراتقا قاتتىق بېسىم كۆرسەتكەن بىر سىر مەۋجۇتمۇ؟ بۇ سىر ئەشۇ تېلېفون سۆھبەتلىرى بىلەن مۇناسىۋەتلىكمۇ؟

5) بىئولوگىيەلىك نۇقتىدىن مۇراتنىڭ ئۆلۈمىنىڭ سىرىنى ئاشكارىلاشقا تىرىشىش

مۇرات ناسىروپنىڭ ۋاپاتىدىن قاتتىق ئېچىنغان بىر قىسىم رۇسىيە ئالىملىرى جۈملىدىن رۇسىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ باشقۇرتىستان جۇمھۇرىيىتىدىكى ئۇ فى ئا بىئوخىمىيە ۋە ئىرسىيەت تەتقىقات ئىنىستىتۇتىنىڭ باشلىقى، پروفېسسور ئېلزا خۇسنىدىنوۋا خانىم مۇرات ناسىروپنىڭ ئۆلۈمىنىڭ ئىرسىيەت جەھەتتىن ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋېلىش ئىرسىي ئامىللىرىغا ئىگە ۋەقەدىن كېلىپ چىققان بولۇشى مۇمكىنلىكىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

مەزكۇر ئىنىستىتۇت مەخسۇس ئىرسىيەت تەتقىقاتى بىلەن شۇغۇللانغان بولۇپ، پروفېسسور ئېلزا خۇسنىدىنوۋانىڭ قارىشىچە، ئۇلار ئىلگىرىمۇ ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالغان بىر قىسىم ئادەملەر ئۈستىدىن مەخسۇس بىئولوگىيەلىك ۋە ئىرسىيەت نۇقتىسىدىن تەكشۈرۈش ئېلىپ بارغان. ھەقىقەتەن، بىر قىسىم ئادەملەردە ئەنە شۇنداق ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋېلىشنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان ئىرسىي تەركىپلەر (گېنلار) بولىدىكەن. مەزكۇر پروفېسسور خانىم مۇرات ناسىروپنىڭ قېنىدا ئەنە شۇنداق ئامىلنىڭ بار بولۇش ئېھتىماللىقىنىڭ چوڭ ئىكەنلىكى، ئەگەردە مۇراتنىڭ قېنىنى ئېلىۋالغان بولسا، بۇنى ئېنىقلاش مۇمكىنلىكى شۇنىڭدەك ئۇنىڭ قېرىنداشلىرىنىڭ قېنى ئارقىلىقمۇ بۇ نۇقتىنى ئىسپاتلاپ چىقىش مۇمكىنلىكىنى ئوتتۇرىغا قويغان بولۇپ، ئۇنىڭ قارىشىچە، ئادەم قېنىدىكى بۇ "گېن" ھەرىكەتكە كەلگەندە ئادەم ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋېلىش يولىغا ماڭىدىكەن. ئەمما، بىر قىسىم مۇنداق گېنغا ئىگە ئادەملەردە

ئۆلۈم ئاقىۋىتى چىقماستىكى، بەلكى ئۇنىڭ ئىلگىرىكى ياكى كېيىنكى ئەۋلاتلىرىدا يۈز بېرىشى مۇمكىن ئىكەن .

ئۈچىنچى بۆلۈم مۇرات خاتىرىسى ۋە ھۆرمىتى

1- "مەن مۇرات ئارقىلىق ئۇيغۇر خەلقىنى بىلگەن ۋە سۆيگەن" - ناتالىيە

رۇسىيە مەتبۇئاتلىرىدا مۇرات ناسرۇپنىڭ ئۆلۈمى ھەققىدە تۈرلۈك كۆز قاراشلار ئىزچىل تۈردە ئېلان قىلىنىپ كەلمەكتە. ئۇنىڭ ۋاپاتىنىڭ تۈپ سەۋەبى ھەققىدە تېخى ھازىرغىچە ئېنىق يەكۈن يوق بولۇپ، بۇنىڭ بەلكى بىر سىر بولۇپ قېلىش ئېھتىماللىقى زور. لېكىن 8-فېۋرال كۈنى موسكۋا شەھەرلىك تىببىي مەسلىھەتلەرنى تەكشۈرۈشكە مۇناسىۋەتلىك بىر ئورۇن مۇراتنىڭ قېنىدىن ئىسپىرت ماددىلىرى ۋە زەھەرلىك چېكىملىك ماددىلىرى تېپىلمىغانلىقىنى ئېلان قىلدى. نەتىجىدە ساقچىلارنىڭ مۇراتنىڭ "زەھەرلىك چېكىملىك ۋە ھاراقىتىن ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالدى" دېگەن يەكۈنى ناتوغرا بولۇپ چىقتى. بۇ زادى قانداق ئۆلۈم؟ ئاللاھنىڭ ئىرادىسى بويىچە يۈز بەرگەن ئۆز ئەجلىدە ئۆلۈشمۇ ياكى باشقا نامەلۇم "بىر يوشۇرۇن كۈچ" تەرىپىدىن پەيدا قىلىنغان ئۆلۈممۇ؟ بۇ ئەلۋەتتە، پەقەت ئاللاھقا مەلۇم، مۇرات ناسرۇپنىڭ خانىمى ناتالىيە بىلەن بولغان تېلېفون سۆھبىتىدە بۇ سىرنىڭ تېخى يېشىلمىگەنلىكى توغرىسىدا توختىلىپ، "تېخىچە نەتىجە چىقمىدى، نەتىجە يوق، ھەممە ئۇنىڭ نەتىجىسىنى بىلىشنى خالايدۇ، ھازىر پەقەت پەرەزلەرلا مەۋجۇت" دېدى چوڭقۇر قايغۇ تەلەپپۇزدا .

مەن مۇرات ناسرۇپنىڭ بەلكى زەھەرلەنگەن بولۇشى مۇمكىنلىكى ھەققىدىكى پەرەزلەر توغرىسىدا ناتالىيە خانىمنىڭ قانداق ئىنكاسى بارلىقىنى سورىغىنىدا، ئۇ، قولىدا پاكىت بولمىغانلىقى ئۈچۈن بۇ ھەقتە بىر نېمە دېيەلمەيدىغانلىقىنى ئەسكەرتىپ، "مەنمۇ شۇنداق پەرەز قىلىمەن، لېكىن مېنىڭ قولۇمدا پاكىت يوق، مېنىڭ كىمدۇ بىرى ھەققىدە ئويلاش ياكى ئۇنى كۆرسىتىشكە مېنىڭ قولۇمدا ئىسپاتىم يوق. ئەلۋەتتە، مۇنداق ئەھۋال ئاستىدا گۇناھكارنى تېپىشنى خالىساممۇ، بىراق مۇمكىن

ئەمەس، ئومۇمەن، ئېنىق سەۋەبىنى بىلمەيمىز، بۇ شۇنداق بىر پاجىئەلىك ۋەقە بولدى، مەن بۇ ھەقتە ھېچقانداق تولۇقلىما بېرەلمەيمەن" دېدى.

ئاتالىيە خانىم مۇراتنىڭ "ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالغانلىقى" ھەققىدىكى يەكۈنلەرنى ۋە سۆزلەرنى رەت قىلىپ، قەتئىي رەۋىشتە، " مۇرات ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالمايدۇ، ئۇنى زەھەرلىك چېكىملىك چەكتى دېگەن گەپمۇ مۇمكىن ئەمەس، مەن بۇنىڭغا ئىشەنمەيمەن. ئۇ ھاياتلىقنى ناھايىتى ياخشى كۆرىدۇ، گەرچە مەن ئۇنىڭ بىلەن ھاياتىم بويىچە بىرگە بولغان، ئەڭ يېقىن ئادەم بولساممۇ، ئۇنىڭ ئۆلۈمى خۇددى باشقىلارغا ئوخشاشلا مەن ئۈچۈنمۇ چۈشىنىكسىز بىر ئەھۋالدۇر" دېدى ھەمدە مۇرات ناسرۇپنىڭ ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالماستىكىغا پاكىت سۈپىتىدە ئۇنىڭ ناھايىتى كۆپ پىلانلىرى بارلىقى، ھاياتقا ئۈمىدۋار بىر ئىنسان ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ يەنە مۇنداق دېدى: "ئۇنى ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالدى دېگەن سۆز پۈتۈنلەي ئۇنىڭ پىلانلىرىغا ئۇيغۇن كەلمەيدۇ، توغرا ئەمەس. چۈنكى، ئۇ ئامېرىكىغا بېرىشنى پىلانلىغان، ئۇ مېنى ئۇ يەردە كۈتۈۋاتىدۇ دەپ ئېيتقان ئىدى. مۇرات يەنە ئالمۇتىدا دوستلىرى ۋە يۇقىرى سەۋىيىلىك ئارتىستلار قاتناشقان ئۆزىنىڭ چوڭ كونسېرتىنى ئۆتكۈزۈشنى، يېڭى ناخشا ئالبۇملىرىنى چىقىرىشنى پىلانلىغان. بىز 3-ئاينىڭ 21-كۈنى قىزىمىزنىڭ تۇغۇلغان كۈنىگە توغرىلاپ، توي ئۆتكۈزمەكچى بولغان. ئۇنىڭ بىر قاتار زور پىلانلىرى بار ئىدى".

ئاتالىيە خانىم بىلەن بولغان سۆھبىتىمىدە، ئۇ ئۆزىنىڭ مۇرات بىلەن تونۇشۇش ۋە توي قىلىپ، ئائىلە قۇرۇش شۇنىڭدەك ئىجادىيەت جەھەتتىكى ھەمكارلىق مۇساپىلىرى ھەققىدە يىغلاپ تۇرۇپ سۆزلەپ بەردى. ئاتالىيە خانىم مەن بىلەن سۆھبەتلەشكەن كۈنى يەنە موسكۋادا چىقىدىغان "ھاياتلىق" گېزىتىنىڭ مۇخبىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلىپ، مەخسۇس تۈردە ئۆزىنىڭ مۇرات ناسرۇپ بىلەن ئۆتكەن 15 يىللىق مۇھەببەت ۋە ئائىلە تۇرمۇشىدىكى شەخسىي ئىشلار ھەققىدە توختىلىپ، مۇرات ناسرۇپنىڭ ئۇنىڭ ھاياتىدىكى بىرىنچى ۋە ئاخىرقى سۆيگەن مۇھەببىتى ئىكەنلىكىنى، ھاياتىنىڭ ئاخىرىغىچە پەقەر بىرلا مۇرات ناسرۇپنى ياخشى كۆرۈپ ئۆتىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

"مەن ئەبەدىي-ئەبەد پەقەت مۇراتنىلا سۆيىمەن" دەپ جاكارلايدۇ ئاتالىيە. ئۇنىڭ ئېيتىشىچە، ئۇلار

1992-يىلى موسكۋادىكى گېنېسېن نامىدىكى مۇزىكا مەكتىپىدە تونۇشقان ھەمدە بىرگە ئوقۇغان. ئەنە شۇنىڭدىن ئېتىبارەن ئۇلار ئارىسىدا كۈچلۈك مۇھەببەت يالقۇنلاپ، جاپا-مۇشەققەتتە بىرگە بولۇپ، ئوقۇشنى بىرلىكتە پۈتتۈرگەن. 1996-يىلى، ئۇلارنىڭ تۇنجى پەرزەنتى-قىزى لىيە، 2000-يىلى ئوغلى ئاكىم تۇغۇلغان.

مۇرات ئاق كۆڭۈل، مەرت، ئوچۇق-يورۇق يىگىت بولۇپ، ئۇنىڭ دوستلىرىنىڭ ھەممىسى ئۇنى ناھايىتى ياخشى كۆرگەن. ئۇ يالتادا ئۆتكۈزۈلگەن مۇسابىقىدە بىرىنچى بولغاندا ئېرىشكەن ئازراق پۇللارنى ئۆزى يالغۇز خەجلىمەستىن مەكتەپداش دوستلىرىغا بۆلۈپ بېرىۋەتكەندە ھەممەيلەن ھەيران قېلىشقان. يالتادىكى زور نەتىجىدىن كېيىن گېنېسېن نامىدىكى مۇزىكا مەكتىپىدە مۇرات دېگەن بۇ ئىسىم مەشھۇر بولۇپ تونۇلغان بولۇپ، قازاقىستانلىق بۇ ئۇيغۇر يىگىتى ساۋاقداشلىرىنىڭ چوقۇنىدىغان ، ھەۋەس قىلىدىغان شەخسكە ئايلانغان .

"ھاياتلىق" گېزىتىدە ئېلان قىلىنغان سۆھبەتتە بايان قىلىنىشىچە، ناتالىيە بىلەن مۇراتنىڭ توي قىلىشىغا دەسلەپتە مۇراتنىڭ ئالمۇتىدا تۇرۇشلۇق ئاتا-ئانىسى قوشۇلمىغان بولسىمۇ، لېكىن بارا-بارا ئۇلار مۇرات بىلەن ناتالىيەنىڭ چوڭقۇر مۇھەببىتىنى چۈشىنىپ، ئۇلارنى قوللاش قارارىغا كەلگەن ھەمدە ناتالىيەگە ئىسلام دىنى ۋە ئۇيغۇرلارنىڭ نىكاھ قائىدىسى بويىچە مۇراسىم ئۆتكۈزۈش تەكلىپىنى بەرگەن. ناتالىيە بۇنىڭغا قوشۇلۇپ، ئۇلار مۇسۇلمانچە نىكاھ قىلغان. "بۇنداق بولۇشىدىكى سەۋەب" دەپ چۈشەندۈرىدۇ ناتاشا، " - مۇراتنىڭ ئاتىسى دىنىي ئېتىقادى كۈچلۈك ئادەم بولۇپ، ئۇ ئالمۇتىدىكى ئۇيغۇرلار ئارىسىدا نامى بار دىنىي زات ئىدى. ئۇ ئوغلىنىڭ ئۇيغۇر قىزغا ئۆيلىنىشىنى ئارزۇ قىلاتتى ئوغلىنىڭ يېنىدا ئۆز مىللىتىدىن بولغان ئايالىنىڭ ، ئۇنىڭغا غەمخورلۇق قىلىشىنى ئۈمىد قىلاتتى.".. ناتالىيەنىڭ ئەسلىشىچە، دەسلەپتە مۇراتنىڭ ئاتا-ئانىلىرى كېلىنگە باشقىچىرەك قارىغان، كېيىن ، ئوغلى بىلەن كېلىننىڭ مۇناسىۋىتىنىڭ چوڭقۇرلۇقى، ھەم ناتالىيەنىڭ ئۇلار بىلەن تېز تىل تېپىپ كەتكىنىدىن خوشال بولۇپ، ئۇلارنى قوللىغان.

ئاتالىيەنىڭ ئەسلەپ بېرىشىچە، مۇرات بىلەن ئاتالىيە دەسلەپتە كەچلىك كۇلۇبلاردا بىرگە ناخشا ئېيتىپ، تۇرمۇش قامدىغان. كېيىن، مۇراتنىڭ نامى چىققاندىن كېيىن، مۇرات پۈتۈن ئىمكانىيىتى بىلەن ئائىلىسىنى ياخشى قامدىغاندىن سىرت يەنە ئاتالىيەنىڭ ناخشا چولپىنى بولۇشى ئۈچۈن مەبلەغ سالغان ھەم تىرىشچانلىق كۆرسەتكەن، ھەر قېتىملىق كونسېرتلاردا ئۇ ئاتالىيە بىلەن بىرگە ناخشا ئورۇندىغان. ئاتالىيەنىڭ ئېيتىشىچە، مۇرات ئۇنىڭغا ئۇيغۇرچە ناخشىلارنىمۇ ئۆگەتكەن بولۇپ، "گۈل ئايىم" قاتارلىق ئۇيغۇر خەلق ناخشىلىرىنى كۆپ سەھنىلەردە بىرگە ئورۇندىغان ئىكەن. ئاتالىيە موسكۋادىكى "ھاياتلىق" گېزىتىدە ئېلان قىلغان سۆھبىتىدە مۇراتنى "ئۇلۇغ خەلقنىڭ ئوغلى" دەپ ئاتاىپ، مۇراتنىڭ ئۆز خەلقىنى سۆيگەنلىكى ۋە ئۇنىڭدىن پەخرلىنىدىغانلىقىنى تەكىتلەش بىلەن بىرگە ئۇيغۇرلارنىڭ مەركىزىي ئاسىيادىكى قەدىمىي مەدەنىيەتلىك، تارىخى ئۇزۇن ۋە تالانتلىق بىر مىللەت ئىكەنلىكى ھەققىدە توختالغان .

مېنىڭ ئاتالىيە خانىم بىلەن ئېلىپ بارغان سۆھبىتىم جەريانىدىمۇ، ئۇ ئۆزىنىڭ مۇرات ئارقىلىق ئۇيغۇر خەلقىنى بىلگەنلىكىنى ئەسكەرتىپ، "مەن سەمىيلىك بىلەن ئەپسۇسلىنىمەنكى، پۈتۈن خەلق ئۆزىنىڭ سۆيۈملۈك پەرزەنتى ھەم ھەقىقىي ۋە ئالدىنقى قاتاردىكى ۋەتەنپەرۋەردىن ئايرىلىپ قالدى. مۇرات ھەقىقەتەن ئۆز خەلقىنى بەك ياخشى كۆرەتتى، ئۇ ئۆز خەلقىدىن دائىم پەخرلىنەتتى ھەمدە ئۆز خەلقىنىڭ ئۇنىڭغا قانداق ھۆرمەت مۇئامىلىسىدە ئىكەنلىكىنىمۇ چۈشىنەتتى. مەن بارلىق ئۇيغۇرلار بىلەن بىرگە يەنى مەن مۇرات ئارقىلىق بىلگەن ۋە سۆيگەن بۇ خەلق بىلەن بىرگە مۇراتنىڭ ۋاپاتىغا قايغۇرماقتىمەن، مۇرات ئۇيغۇر ئەنەنىسى ۋە يىلتىزى ھەم تارىخىنى ئۆگىنەتتى. ئۇ دائىم، بىزگە بۇ ھەقتە سۆزلەپ بېرەتتى. ئۇ ئۆزى بىلەن بىرگە بولغان ھەممىگە ئۇيغۇرلار ھەققىدە سۆزلەپ ھەرگىز ھارمايتتى. ئۇ ئۇيغۇر خەلقى ھەققىدە سۆزلەشتىن ھوزۇر ھېس قىلاتتى. ھەممىلا يەردە ئۇيغۇرلارنىڭ كىملىكىنى، ئۆزىنىڭ نېمە ئۈچۈن ئۇيغۇرچە ناخشا ئېيتىدىغانلىقىنى سۆزلەپ، كىشىلەرنى ئۇيغۇر مەدەنىيىتى بىلەن تونۇشتۇرۇشقا تىرىشاتتى" دېدى.

ئاتالىيەنىڭ ئېيتىشىچە، مۇرات رۇسىيە پرېزىدېنتى ۋلادىمىر پۇتىن، قازاقىستان پرېزىدېنتى نۇرسۇلتان نازاربايېۋ ۋە باشقا مۇستەقىل دۆلەتلەر ھەمدوستلۇقى پرېزىدېنتلىرى قاتناشقان، 2006-يىلى ئاۋغۇست ئېيىدا قارا دېڭىز بويىدىكى سوچىدا ئۆتكۈزۈلگەن بىر ناخشا كېچىلىكىدە ئۇنىڭ ناخشىلىرىدىن ھوزۇرلانغان ۋلادىمىر پۇتىننىڭ نۇرسۇلتان نازاربايېۋنىڭ ئالدىدا پەخىرلىنىش تەرىقىسىدە مۇراتنىڭ رۇسىيە چولپىنى ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىش ئۈچۈن مۇراتتىن سورىغان " سىز قايسى دۆلەتكە تەۋە؟" دەپ سورىغان سوئالىغا، مۇرات " مەن قازاقىستاندا تۇغۇلدۇم، رۇسىيەدە ناخشىچى بولۇپ تونۇلدۇم، لېكىن مېنىڭ مىللىتىم ئۇيغۇر" دەپ جاۋاب بەرگەن ئىكەن. پۇتىن بىلەن نازاربايېۋ مۇراتنىڭ بۇ دىپلوماتىيىلىك جاۋابىغا ۋە ئۇنىڭ تالانتىغا قايىللىق ئىزھار قىلغان .

ئاتالىيە خانىمىنىڭ ئېيتىشىچە، مۇرات ناسرۇپ دادىسىدىن خەتمە-قۇرئان قىلىشنى ئۆگەنگەن مۇرات بەزىدە ناماز ئوقۇغان، دائىم قۇرئان ئوقۇشنى مەشىق قىلىپ، دادىسىدەك سەۋىيىگە يېتىشكە تىرىشقان. ئۇ دائىم ئۆزىنىڭ دادىسىدەك خەتمە قۇرئان قىلالمايدىغانلىقىدىن ئەپسۇسلىنىدىغانلىقىنى، دادىسىنىڭ ھەقىقەتەن يېقىملىق خەتمە قۇرئان قىلىدىغانلىقىنى تەكىتلەپ، چوقۇم دادىسىنىڭ سەۋىيىسىگە يېتىشكە تىرىشىدىغانلىقىنى ئېيتىدىكەن. ئاتالىيەنىڭ ئەسلىشىچە، مۇرات دادىسىنىڭ ۋاپاتىدىن كېيىن ناماز ئوقۇشقا كىرىشكەن. لېكىن، تولۇق ئادا قىلالمىغان بولۇپ، ئۇ دائىم، "40 ياشقا كىرگەندە ئىسلامىي قائىدە بويىچە بەش ۋاق ناماز ئوقۇپ، ئىمان-ئېتىقاد بىلەن يۈرىمەن"، دېگەن ئىكەن. مۇرات يەنە ھەج سەپىرى قىلىش ئۆيىنىڭ بارلىقىنىمۇ بىلدۈرگەن ئىكەن .

مەن ئۇزۇن يىللار دىنىيلىق تەلىماتى ئېلىپ بېرىلغان سابىق سوۋېت ئىتتىپاقىدا ، بولۇپمۇ، موسكۋادەك رۇسلار مۇتلەق كۆپ سانلىقىنى ئىگىلىگەن ،ئىسلام دىنىنىڭ تەسىرى ئاجىز ، رۇس مەدەنىيىتى مۇتلەق ئۈستۈنلۈككە ئىگە شەھەردە، ئۇنىڭ ئۈستىگە يەنە رۇس جەمئىيىتىنىڭ ئەڭ رەڭگارەڭ ۋە چىرىكلىشىش نىسبىتى يۇقىرى قاتلىمىدا ياشىغان مۇراتنىڭ مۇنداق ئۆز دىنىي -ئېتىقادى ۋە مىللىتىنى قەدىرلەش روھىغا ھەقىقەتەن قايىل بولدۇم ئەم مىللىي مەدەنىيىتى، دىنىي ئېتىقادى، تۇرمۇش ئۆرپ-ئادەتلىرىدىن ئايرىلمىغان مەدەنىيەت كولىپكتىپىنىڭ قوينىدا ياشاپ، ئۆز تىلى،

ئېتىقادى، تۇيغۇسى ۋە روھىنى قەدىرلىمىگەن ۋە قەدىرلىمەيۋاتقان ئۇيغۇرلۇرۇمدىن ئېچىندىم. بىز بۇ يەردە مۇراتنىڭ ناخشىسىدىنلا ئەمەس، بەلكى ئالدى بىلەن ئۇنىڭ ئەنە شۇنداق ئېسىل روھىدىن ھوزۇرلانماق ھەم ئۇنىڭدىن ئۈلگە ئالساق بولغىدەك دېگەن ئويغا كەلدىم.

2- " مەنمۇ ئوز مىللىتىمدىن پەخىرلىنىمەن ۋە ئۇنى مۇرات ئاكامدەك سۆيۈمەن " - دىلناز ئەخمەدىيېۋا

مۇرات ناسرۇف ۋاپات بولغاندىن كېيىن، موسكۋا، ئالمۇتا، ئۈرۈمچى ، بىشكەك ۋە باشقا شەھەرلەردىكى ئۇيغۇر ياشلىرى مۇراتنى خاتىرىلەش يۈزىسىدىن تۈرلۈك پائالىيەتلەرنى ئۆتكۈزدى ۋە ئۆتكۈزمەكتە. ئوتتۇرا ئاسىيا ۋە ئۇيغۇر ئېلىدىكى بىر قىسىم ياشلار بولسا ئىنتېرنېت تورلىرى ئارقىلىق، مۇراتقا بولغان سېغىنىشلىرى، ھۆرمەتلىرى، قايغۇلىرىنى ئىزھار قىلىشماقتا، ھەتتا بەزىلەر مۇراتقا ئاتاپ تولىمۇ گۈزەل شېئىرلارنى يېزىپ، ئۆزلىرىنىڭ ئەڭ يۇقىرى قېرىنداشلىق مۇھەببەتلىرىنى بىلدۈردى.

رۇسىيەنىڭ "كم. رۇ" ئىنتېرنېت گېزىتىنىڭ ئۇچۇرىدىن قارىغاندا، موسكۋادىكى بىر قىسىم ئۇيغۇرلار ۋە مۇرات ناسرۇفنىڭ دوستلىرى 26-يانۋار كۈنى موسكۋا شەھىرىدىكى بىر رېستوراندا مەرھۇمنىڭ يەتتە نەزىرىنى ئۆتكۈزگەن .

نەزىرىنى مەزكۇر رېستوراننىڭ خوجايىنى جۈرەت زاكىرۇپ ئورۇنلاشتۇرغان بولۇپ، بۇنىڭغا مەرھۇم مۇرات ناسرۇفنىڭ ئايالى ناتالىيە ۋە 11 ياشلىق قىزى لىيە قاتناشقان شۇنىڭدەك يەنە موسكۋادىكى بىر قىسىم ئاتاقلىق سەنەتكارلار، مەرھۇمنىڭ دوستلىرى ئىشتىراك قىلغان. نەزىرىگە رۇسىيە فېدېراتسىيىسى ئىسلام دىنىي ئورگىنىنىڭ باش مۇفتىسى قاتنىشىپ، خەتمە قۇرۇن قىلغان. نەزىرىدە يەنە مۇرات ناسرۇفنىڭ ئاخىرقى ئۇيغۇرچە ئىجادىي ناخشا-مۇزىكىلىرى قويۇلغان بولۇپ، مەرھۇمنىڭ ھايات پائالىيەتلىرىگە باھالار بېرىلگەن. ئالمۇتىدىكى ئۇيغۇر ياشلىرى بولۇپمۇ مۇراتنىڭ دوستلىرى دائىم بىر يەرگە جەم بولۇپ، مۇراتنىڭ ئەسلىدە ئۆتكۈزمەكچى بولغان 2-مارتتىكى كۆنسىپىرتىنى ئەمەلدىن

قالدۇرماي، تېخىمۇ زور كۆلەمدە ئۆتكۈزۈش، بۇنىڭ ئىقتىسادىي چىقىملىرىنى ھەل قىلىش شۇنىڭدەك قازاقىستان ھۆكۈمىتىدىن مۇراتنىڭ نامىنى ئەبەدىيلەشتۈرۈش تەلەپ قىلىش قاتارلىق كۆپلىگەن مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغان. ئەلۋەتتە، بۇ پائالىيەتكە يەنە قازاقىستاندىكى ئاتاقلىق ئۇيغۇر مەدەنىيەت ۋە جامائەت ئەربابلىرىمۇ ئىشتىراك قىلغان بولۇپ، بۇلارنىڭ ئىچىدە ئاتاقلىق ناخشىچى دىلناز ئەخمەدىيېۋا خانىم مۇبار ئىكەن .

دەسلەپكى ئۇچۇرلارغا قارىغاندا، ئالمۇتىدا ئۆتكۈزۈلىدىغان مۇراتنى خاتىرىلەش كونسېرتىغا موسكۋادىكى ئاتاقلىق چولپانلاردىن 50 نەپىرى كېلىدىغانلىقىنى جاكارلىغان بولۇپ، بۇلارنىڭ ئىچىدە مۇرات بىلەن بىرگە " ئايدىڭ كېچىلەر " ناملىق ناخشىنى ئېيتقان مەشھۇر رۇس چولپىنى ئالىيونا ئاپىنا ، مارىنا خلىپىنىكوۋا ۋە باشقىلارمۇ بار ئىكەن. مەزكۇر كونسېرت جەريانىدا مەخسۇس مۇراتنىڭ ناخشىلىرىنى ئورۇنلاش ۋە ئۇنىڭغا بېغىشلاپ ناخشا ئېيتىش بېكىتىلگەن .

دىلناز ئەخمەدىيېۋا خانىم بولغان تېلېفون سۆھبىتىمىدە، ئۇ ئۆزىنىڭ مۇرات بىلەن يېقىن ئۆتكەنلىكى، مۇراتنىڭ ئۇنىڭ ئۈچۈن ئاكا ۋە ئۇستاز ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈش بىلەن ئۆزىنىڭ مۇراتنىڭ ئورنىنى تولدۇرۇپ، ئۇيغۇر خەلقى ئۈچۈن مۇراتتەك شان-شەۋكەت قازىنىش يولىدا كۈرەش قىلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. دىلناز ئەخمەدىيېۋامۇ ئالمۇتادىكى مۇراتقا بېشىغىلانغان كونسېرتتا ناخشا ئېيتىشنى قارار قىلغان ئىكەن .

دىلناز ئەخمەدىيېۋا خانىم سۆزىدە مۇراتنىڭ ئۆز مىللىتىنى قەدىرلەش ۋە سۆيۈش ھەم ئۆز مىللىتىدىن پەخىرلىنىش روھىنىڭ ئۇيغۇر ياشلىرى جۈملىدىن ئۆزى ئۈچۈن چوڭ بىر ئۆلگە بولغانلىقى، مۇراتنىڭ قازاقىستان قاتارلىق جۇمھۇرىيەتلەردە ياشاۋاتقان ئۇيغۇر ياشلىرىنى مىللەتپەرۋەرلىك روھى بىلەن تەربىيىلىگەنلىكىنى تەكىتلەپ، " مەنمۇ ئۆز مىللىتىمدىن پەخىرلىنىمەن ۋە ئۇنى مۇرات ئاكامدەك سۆيۈمەن " دېدى .

دىلناز ئەخمەدىيېۋا خانىم قازاقىستان ۋە باشقا جۇمھۇرىيەتلەرگە تونۇلغان ياش ناخشا چولپىنى. بولۇپمۇ ئۇنىڭ نامى قازاقىستانغا مەشھۇر بولۇپ ئۇ ئۇيغۇر مىللىتىنىڭ مەدەنىيەت ۋە تالانت سىمۋوللىرىنىڭ بىرى سۈپىتىدە ھۆرمەتكە سازاۋەردۇر. دىلنازنىڭ دادىسى ئاتاقلىق ناخشىچى مۇرات ئەخمەدى، بوۋىسى مەشھۇر ناخشىچى ئابدۇرېھىم ئەخمەدىدۇر. بۇلار ئۈچ ئەۋلاد سۈپىتىدە، تەخمىنەن 60 يىلدىن بېرى ئۇيغۇر ئېلى ۋە ئوتتۇرا ئاسىيا سەھنىلىرىنى زىل-زىلىگە سېلىپ كەلگەن ۋە كەلمەكتە.

** شەبنەم تور بېكىتىدىن ئېلىندى.